

Inhoud

<i>Inleidende beschouwingen</i>	1
---------------------------------------	---

Deel I

Over de mens en het mens-zijn in een nieuwe wereld ... 7

1. “Ken jezelf!”, “γνῶθι σαυτόν, gnōthi sauton”	11
2. De denkende mens	17
3. De filosofische zoektocht	26
4. Het zoeken naar de waarheid	29
5. Voorbij de filosofische taal – Poëzie en literatuur	33
6. De spirituele mens	36
a) De ‘Achsenzeit’ van Jaspers	36
b) De grote levensvragen	38
c) Het goede en het kwade	42
d) De Universele Liefde	46
e) Het Oneindige. Is God dood?	52
f) Leven en dood	54
7. De verhouding van de Mens tot de Ander – Ethisch handelen	63
a) Wat wij van het Oosten kunnen leren	66
b) De voornaamheid bij Friedrich Nietzsche	79
c) Het deugdelijk leven	80
d) Ik en jij, en jij en ik. Wij	82
Michel de Montaigne	83
René Descartes	84
Blaise Pascal	85
Ludwig Feuerbach – Franz Rosenzweig – Martin Buber	88
Paul Ricœur	90
Derek Parfit	94

Emmanuel Levinas	96
Vasili Grossman: de kleine goedheid	98

Drempel

De uitdagingen van de hedendaagse mens	105
Falende totaalvisies en ideologieën	107
Het geofilosofisch denken	109
<i>To woke or not to woke</i>	122
De mens, vervreemd van zichzelf en van zijn omgeving	125

Deel II

Op zoek naar rechtvaardigheid en billijkheid	135
--	-----

8. De maatschappelijke ordening	139
a) De mens als sociaal wezen	139
b) Thomas Hobbes	141
c) John Locke	145
d) Jean-Jacques Rousseau	151
e) Naar een nieuw 'sociaal contract'?	158
9. De democratie onder druk: de opkomst van een neoliberale mondiale economie	163
10. En wat met de Europese Unie?	177
11. Het Handvest van de Grondrechten van de Europese Unie	189
a) Algemene doelstellingen	189
b) Veiligheid (...), oftewel: <i>sûreté</i> vs. <i>sécurité</i>	192
c) Mensenrechten vs. het beginsel van de vrije markt en het recht op vrijheid van ondernemerschap	197
d) Perspectief voor de toekomst	201
12. De controlemaatschappij en de uitzonderingstoestand als ernstige bedreiging voor de individuele rechten en vrijheden van de mensen – De ' <i>homo smartophonicus</i> ' ...	203
13. De controlemaatschappij en een overmatige juridiseringsdrang	211

14. En hoe moet het nu verder met de democratie?	213
15. De gedaanteverwisseling van het recht en van de rechtstaat	219
a) Het wezen van de rechtstaat	219
b) De rechtstaat en de neoliberale gedachte	227
c) De evolutie van het recht en van de rechtstaat als rechtsbescherming van de grondrechten, de fundamentele vrijheden en de private belangen	231
Ondernemingen	231
Collectiviteiten en minderheden	233
Toekomstige generaties	234
Niet-menselijke wezens	235
Natuur en omgeving	237
Klimaat en klimaatopwarming	239
16. De rechtstaat als de behoeder van de openbare orde en het algemeen belang	243
a) Openbare orde: een nieuwe invulling van het begrip	243
b) Algemeen belang vs. privaat belang	251
c) De ondernemingsrechtbank: taken van economische politie	252
d) De deficitaire vereffening van vennootschappen: RIP?	254
e) Europese legistische acrobatie in het insolventierecht ...	267
f) Een bijzonder geval (1): de rechtstaat en de nationale veiligheid van de staat, de strijd tegen het terrorisme en de zware criminaliteit	274
g) Een bijzonder geval (2): de zogenaamde onafhankelijkheid en onpartijdigheid van herstructurerings- en vereffeningsdeskundigen – problematische vergoedingsregels	275
Insolventiefunctionarissen	275
Problematische vergoedingsregels	291
17. Recht – Rechtvaardigheid – Billijkheid	300
a) Ter inleiding	300

b)	Broederlijkheid – <i>la Fraternité</i> : een fundamenteel mensenrecht	310
c)	Rechtvaardigheid en billijkheid (1): Vladimir Jankélévitch & Emmanuel Levinas	313
d)	Rechtvaardigheid en billijkheid (2): Chaïm Perelman ..	318
e)	Rechtvaardigheid en billijkheid (3): de taak van de rechter – Paul Ricoeur	332
18.	De bemiddeling en het bemiddelingsgericht omgaan met elkaar – Minnelijke oplossing van geschillen	345
a)	De bijzondere taak van de rechter, de advocaat en de gerechtsdeurwaarder voor de minnelijke oplossing van geschillen	345
	De rol van de rechter	345
	De taken van de advocaat	348
	De taken van de gerechtsdeurwaarder	349
b)	De kamers van minnelijke schikking	350
c)	De rol van de rechter-commissaris van een faillissement	354
d)	Herstelbemiddeling in strafzaken	355
e)	Bemiddeling: om conflicten te voorkomen, dan wel om ze op te lossen	357
f)	Bemiddeling: om ondernemingen in moeilijkheden te helpen een oplossing te zoeken	371
g)	Bemiddeling en bemiddelingsgericht omgaan met elkaar (1): autonomie, kwetsbaarheid, narratieve identiteit – Paul Ricoeur	375
h)	Bemiddeling en bemiddelingsgericht omgaan met elkaar (2): het Gelaat van de Ander – Emmanuel Levinas	387
	<i>Ter afronding</i>	415
	<i>Namenregister</i>	417